Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
Y. BOT
fremsat den 16. april 2015[1]

Sag C-184/14

A
mod
B

(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Corte suprema di cassazione (Italien))

»Barnets tarv — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — artikel 24, stk. 2 — forordning (EF) nr. 4/2009 — retlig kompetence i forbindelse med underholdspligt — anmodning om underhold til børn, der er accessorisk i forhold til en separationssag, og som er indgivet i anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor børnene har deres sædvanlige bopæl — forordning (EF) nr. 2201/2003 — kompetence i ægteskabssager og i sager om forældreansvar«

1. For første gang anmodes Domstolen om at fortolke artikel 3, litra c) og d), i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt[2].

2. Denne bestemmelse fastsætter, at de myndigheder, der er kompetente med hensyn til underholdspligt i medlemsstaterne, er den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende en persons retlige status, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, eller den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende forældreansvar, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag.

3. I den foreliggende sag ønsker Corte suprema di cassazione (den italienske kassationsdomstol) oplyst, om en anmodning om børnebidrag, der fremsættes i en separationssag, skal anses for accessorisk i forhold til såvel en sag vedrørende en persons retlige status som en sag vedrørende forældreansvar. En sådan mulighed vil indebære, at to retter i forskellige medlemsstater har kompetence, nemlig den italienske ret, ved hvilken der er anlagt en separationssag, og den engelske ret, der er kompetent til at påkende spørgsmålet om forældreansvar.

4. I dette forslag til afgørelse vil jeg gøre rede for grundene til, at artikel 3 i forordning nr. 4/2009 efter min opfattelse skal fortolkes således, at når der verserer en hovedsag vedrørende separation, og når der i forbindelse med denne sag fremsættes en anmodning om underhold til mindreårige børn, er den ret, der har kompetence til at påkende separationssagen, i princippet også kompetent til at påkende anmodningen om underhold. Denne principielle kompetence må imidlertid vige, når hensynet til barnets tarv gør det påkrævet. Hensynet til barnets tarv gør det i det foreliggende tilfælde påkrævet, at den stedlige kompetence fastlægges ud fra kriteriet om nærhed.

1 — Originalsprog: fransk.
2 — EUT L 7, s. 1, og berigtigelse i EUT 2011 L 131, s. 26.

I – **Retsforskrifter**

A – *Chartret*

5. Det fremgår af artikel 24, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder [3], at »[barnets tarv] i alle handlinger vedrørende børn, uanset om de udføres af offentlige myndigheder eller private institutioner, skal […] komme i første række«.

B – *Forordning nr. 4/2009*

6. Spørgsmålet om underholdspligt er på ingen måde nyt inden for Den Europæiske Union, idet der allerede i slutningen af 1950'erne fandtes konventioner, der var indgået mellem en række af de stater, som grundlagde Unionen [4]. De aktører, der senere forhandlede konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager [5], ønskede, at denne konvention skulle udgøre en forlængelse af de nævnte konventioner [6]. Det fremgik af Bruxelleskonventionens artikel 5, nr. 2), at en person, der havde bopæl på en kontraherende stats område, kunne sagsøges i en anden kontraherende stat i sager om underholdspligt, ved retten på det sted, hvor den berettigede havde sin bopæl eller sit sædvanlige opholdssted, eller, ved krav i forbindelse med en sag om en persons retlige status, ved den ret, der efter sin egen lovgivning var kompetent i sagen, medmindre denne kompetence alene støttedes på en af parternes nationalitet.

7. Denne bestemmelse blev efterfølgende gentaget i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område [7].

8. For at bevare og udbygge et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed indførte Unionen en række instrumenter vedrørende bl.a. samarbejde om civilretlige spørgsmål, der har grænseoverskridende virkninger. Unionen vedtog således forordning nr. 4/2009, der har til formål at gøre det let at få truffet en retsafgørelse vedrørende et underholdskrav i en anden medlemsstat uden nogen andre formaliteter [8].

9. Det anføres i 44. betragtning til den nævnte forordning, at den bør træde i stedet for forordning nr. 44/2001, når der er tale om sager om underholdspligt. Forordning nr. 4/2009 udgør således en lex specialis i forhold til forordning nr. 44/2001.

10. Det fremgår af artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 4/2009, at den finder anvendelse »på underholdspligt, der udspringer af et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab«, idet det i 11. betragtning til den nævnte forordning præciseres, at begrebet »underholdspligt« skal undergives selvstændig fortolkning.

3 — Herefter »chartret«.

4 — New York-konventionen af 20.6.1956 om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet og Haagerkonventionen af 15.4.1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn.

5 — EFT 1978 L 304, s. 77. Konventionen som ændret ved efterfølgende konventioner om nye medlemsstaters tiltræden af denne konvention (herefter »Bruxelleskonventionen«).

6 — Jf. s. 24 og 25 i Jenard-rapporten om konventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1979 C 59, s. 1).

7 — EFT L 12, s. 1. Jf. artikel 5, nr. 2), i forordning nr. 44/2001.

8 — Jf. niende betragtning til forordningen.

11. Den nævnte forordning fastsætter i denne henseende en ordning med fælles regler for bl.a. kompetencekonflikter, idet den foreskriver almindelige kompetenceregler for sager om underholdspligt.

12. Den nævnte forordnings artikel 3 har således følgende ordlyd:

»De myndigheder, der er kompetente med hensyn til underholdspligt i medlemsstaterne, er:

a) retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, eller

b) retten på det sted, hvor den bidragsberettigede har sin sædvanlige bopæl, eller

c) den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende en persons retlige status, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet, eller

d) den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende forældreansvar, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet.«

13. Endelig er det hensigtsmæssigt at præcisere, at Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, der ikke deltog i vedtagelsen af forordning nr. 4/2009, dog efterfølgende har accepteret at anvende denne forordning [9].

C – *Forordning (EF) nr. 2201/2003*

14. Forordning (EF) nr. 2201/2003 [10] har til formål på området med frihed, sikkerhed og retfærdighed at ensarte de internationale kompetenceregler på området for skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab samt på området for forældreansvar.

15. Det fremgår af artikel 1, stk. 3, litra e), i forordning nr. 2201/2003, at denne forordning ikke finder anvendelse på underholdspligt.

16. Det fremgår af denne forordnings artikel 3, stk. 1, litra b), at kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab ligger hos retterne i den medlemsstat, hvis nationalitet begge ægtefæller har, eller, for så vidt angår Det Forenede Kongerige og Irland, hvor begge ægtefæller har »domicil«.

17. Følgende anføres i 12. betragtning til nævnte forordning:

»De kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Dette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvar har aftalt andet.«

9 — Jf. i denne henseende Kommissionens beslutning 2009/451/EF af 8.6.2009 om Det Forenede Kongeriges ønske om at acceptere forordning nr. 4/2009 (EUT L 149, s. 73).

10 — Rådets forordning af 27.11.2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT L 338, s. 1).

18. Det fremgår således af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, at »[k]ompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn ligger hos retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen anlægges«.

II – **De faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål**

19. A og B, der begge er italienske statsborgere, er gift og har to mindreårige børn, der også er italienske statsborgere. Familiens fire medlemmer har deres sædvanlige bopæl i London (Det Forenede Kongerige), idet børnene bor hos deres mor.

20. Ved stævning af 28. februar 2012 anlagde A sag ved Tribunale di Milano (Italien) med påstand om separation fra sin ægtefælle, idet ansvaret for separationen skulle pålægges sidstnævnte, og om tildeling af fælles forældremyndighed over de to børn, hvor børnenes bopæl skulle fastsættes til at være hos deres mor. A tilbød endvidere at betale et månedligt børnebidrag på 4 000 EUR.

21. B fremsatte et modkrav ved den samme ret, hvorved hun nedlagde påstand om, at retten skulle meddele separation, idet ansvaret for separationen udelukkende skulle pålægges A, at hun skulle tillægges forældremyndigheden over børnene, og at hun skulle tildeles et månedligt bidrag på 18 700 EUR. B gjorde endvidere gældende, at den italienske ret ikke havde kompetence i spørgsmålene om forældremyndighed, fastsættelse af bopælen, samværsret og børnebidrag. B anførte endvidere, at eftersom ægtefællerne altid havde levet i London, og da børnene også var født og havde deres bopæl i London, havde den engelske ret i medfør af forordning nr. 2201/2003 kompetence til at påkende disse spørgsmål.

22. Ved kendelse af 16. december 2012 fastslog Tribunale di Milano, at den italienske ret faktisk havde kompetence vedrørende påstanden om separation i henhold til artikel 3 i forordning nr. 2201/2003. Hvad angår påstanden om forældreansvar over for de to mindreårige børn fastslog Tribunale di Milano, at den engelske ret var kompetent i henhold til den nævnte forordnings artikel 8, stk. 1, eftersom børnene havde deres sædvanlige bopæl i London.

23. Hvad nærmere bestemt angår anmodningen om ægtefælle- og børnebidrag henviste Tribunale di Milano til forordning nr. 4/2009 og navnlig til denne forordnings artikel 3. Tribunale di Milano fandt således, at den havde kompetence til at træffe afgørelse angående den af B fremsatte anmodning om ægtefællebidrag, fordi anmodningen var accessorisk i forhold til sagen vedrørende den retlige status. Hvad angår anmodningen om børnebidrag fandt Tribunale di Milano derimod, at den var inkompetent, idet den udtalte, at den nævnte anmodning ikke var accessorisk i forhold til sagen vedrørende den retlige status, men i forhold til sagen vedrørende forældreansvaret, som henhørte under den engelske rets kompetence.

24. A indbragte derefter sagen for Corte suprema di cassazione med henblik på prøvelse af den italienske rets erklæring om inkompetence, idet han fremsatte ét enkelt anbringende, nemlig at den italienske rets kompetence til at påkende spørgsmålet om børnebidrag også skulle anses for accessorisk i forhold til separationssagen i henhold til artikel 3, litra c), i forordning nr. 4/2009.

25. Da Corte suprema di cassazione er i tvivl om, hvorledes den nævnte forordning skal fortolkes, har den besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan en anmodning om børnebidrag fremsat i en separationssag, idet anmodningen er accessorisk i forhold til denne sag, på grundlag af et prioritetskriterium afgøres såvel af den ret, som har kompetence til at påkende separationssagen, som af den ret, hvor sagen vedrørende forældreansvaret verserer, eller skal anmodningen derimod nødvendigvis vurderes af den sidstnævnte ret, fordi de to separate kriterier i litra c) og litra d) i den nævnte artikel 3 er alternativer (dvs. udelukker hinanden)?«

III – **Bedømmelse**

26. Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, litra c) og d), i forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at den ret, der har kompetence til at påkende en anmodning om underhold til mindreårige børn, der er fremsat i en separationssag, kan være såvel den ret, der har kompetence til at påkende en sag vedrørende en persons retlige status, som den ret, der har kompetence til at påkende en sag vedrørende forældreansvar.

27. Besvarelsen af det forelagte spørgsmål afhænger i realiteten af, at følgende punkter afklares. For det første skal det afklares, om fastsættelse og fordeling af bidragspligten over for børn er uadskilleligt forbundet med den sag, hvorved samlivet mellem børnenes forældre bringes til ophør. Det skal endvidere afklares, hvilke konsekvenser der skal drages heraf for så vidt angår kompetencen for de retter, for hvilke en sådan sag om samlivsophør er indbragt.

28. Efter min opfattelse er en hensyntagen til begrebet barnets tarv afgørende for det svar, der skal gives til den forelæggende ret. Det er i øvrigt som følge af dette grundlæggende princip, at jeg har valgt at omformulere spørgsmålet således, at barnet bliver det centrale element i problemstillingen.

29. Det er nemlig uomtvisteligt, at dette begreb i såvel retsforskrifterne som i Domstolens praksis opstiller bindende rammer for familieretten, når barnets stilling berøres af tvisten i hovedsagen.

30. Jeg henleder i denne forbindelse opmærksomheden på, at det fremgår af chartrets artikel 24, stk. 2, at »[i] alle handlinger vedrørende børn, uanset om de udføres af offentlige myndigheder eller private institutioner, skal barnets tarv komme i første række«. Det kan ikke bestrides, at chartret finder anvendelse i det foreliggende tilfælde.

31. Domstolen har i øvrigt flere gange påpeget vigtigheden af dette princip.

32. Domstolen fastslog således i Rinau-dommen [11], at forordning nr. 2201/2003 er begrundet i den betragtning, at hensynet til barnets bedste skal have forrang [12]. Domstolen har senest fastslået, at det er nødvendigt at sikre hensynet til barnets bedste ved fastsættelsen af barnets sædvanlige opholdssted [13].

33. Det skal endvidere bemærkes, at Domstolen er særlig opmærksom på at sikre, at den fortolkning, der anlægges af bestemmelserne i forordning nr. 2201/2003, er i overensstemmelse med chartrets artikel 24, herunder hensynet til barnets tarv. Domstolen fastslog således i Aguirre Zarraga-dommen [14], at »[f]or så vidt som [denne] forordning [...] ikke kan være i strid med chartret [...], skal bestemmelserne i forordningens artikel 42, som gennemfører barnets ret til at blive hørt, dermed fortolkes *på grundlag af chartrets artikel 24*« [15].

34. Domstolen gik endda endnu længere i McB-dommen [16], idet den undersøgte, om chartrets artikel 24 var til hinder for den fortolkning, som den havde anlagt af forordning nr. 2201/2003 [17]. I denne dom fastslog Domstolen, at det følger af 33. betragtning til forordningen, at denne forordning anerkender de grundlæggende rettigheder og respekterer principperne i chartret og især søger at sikre fuld respekt for børns grundlæggende rettigheder som omhandlet i nævnte charters artikel 24.

11 — C-195/08 PPU, EU:C:2008:406.

12 — Præmis 51.

13 — Jf. dom C (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, præmis 56). Jf. ligeledes, hvad angår hensynet til barnets tarv, når Domstolen skal fortolke forordning nr. 2201/2003, domme A (C-523/07, EU:C:2009:225), Detiček (C-403/09 PPU, EU:C:2009:810), Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437) og Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829).

14 — C-491/10 PPU, EU:C:2010:828.

15 — Præmis 60 og den deri nævnte retspraksis. Min fremhævelse.

16 — C-400/10 PPU, EU:C:2010:582.

17 — Jf. i denne henseende A. Devers, »Les praticiens et le droit international privé européen de la famille«, *Revue Europe*, nr. 11, november 2013, studie 9, afsnit 22 ff.

Bestemmelserne i nævnte forordning kan således ikke fortolkes på en sådan måde, at de tilsidesætter barnets grundlæggende ret til regelmæssigt at have personlig forbindelse og direkte kontakt med begge sine forældre, hvis overholdelse utvivlsomt er bestemt af det overvejende hensyn til barnets bedste [18]. Domstolen udledte heraf, at det på denne baggrund skulle prøves, om chartrets artikel 24, hvis overholdelse Domstolen skal sikre, var til hinder for den fortolkning af forordning nr. 2201/2003, som var anført i den nævnte doms præmis 44 [19].

35. Den konstatering, som efter min opfattelse kan udledes af disse betragtninger, er utvetydig. Hensynet til barnets tarv skal udgøre en rettesnor ved anvendelsen og fortolkningen af EU-retten. I denne forbindelse synes en udtalelse fra FN's Komité for Barnets Rettigheder under FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR) at være særligt passende, idet denne komité nemlig har erindret om, at »[barnets tarv] er en standard, et formål, en adfærdsnorm, et vejledende begreb, der skal præcisere, udgøre en del af og præge alle regler, politikker, interne afgørelser og budgetter vedrørende børneområdet« [20].

36. Den retspraksis, der er fastlagt vedrørende forordning nr. 2201/2003, kan naturligvis overføres på forordning nr. 4/2009. Det giver ikke mening, at rækkevidden af det nævnte princip, der udgør en del af barnets grundlæggende rettigheder, kan variere afhængigt af, hvilket område inden for familieretten der tages i betragtning, når barnet, uanset hvilket område der er tale om, er direkte berørt.

37. Henset til disse betragtninger er det efter min opfattelse muligt at fremsætte følgende præciseringer som svar på det første punkt, som jeg har udledt ved at omformulere det af Corte suprema di cassazione forelagte spørgsmål.

38. Det er fortolkningen af artikel 3, litra c), i forordning nr. 4/2009, som jeg her vil beskæftige mig med.

39. Ifølge Kommissionen vedrører tilknytningskriteriet i den nævnte forordnings artikel 3, litra d), kun den underholdspligt over for mindreårige børn, der er klart knyttet til forældreansvaret, mens tilknytningskriteriet i den nævnte forordnings artikel 3, litra c), alene vedrører underholdspligt mellem ægtefæller og ikke underholdspligt over for mindreårige børn.

40. Jeg er ikke enig i dette synspunkt af følgende grunde.

41. Opbygningen af artikel 3 i forordning nr. 4/2009 er efter min opfattelse ikke uden betydning. Forordningens artikel 3, litra a) og b), foreskriver to kompetenceregler, der regulerer de situationer, hvor anmodningen om underhold udgør sagens hovedgenstand. I sådanne tilfælde er det enten sagsøgtes eller den bidragsberettigedes sædvanlige bopæl, der begrunder kompetencen.

42. De to andre kompetenceregler i den nævnte forordnings artikel 3, litra c) og d), regulerer de situationer, hvor anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til en sag vedrørende en persons retlige status eller en sag vedrørende forældreansvar.

43. Det er klart, at den situation, som ugifte, gifte, retligt separerede eller fraskilte personer befinder sig i, vedrører en persons retlige status og har virkninger over for tredjemand.

18 — Præmis 60.

19 — Præmis 61.

20 — Jf. »Article 3: Intérêt supérieur de l'enfant«, *Revue Droit de la famille*, nr. 11, november 2006, bind 16, om artikel 3 i konventionen om barnets rettigheder, der blev indgået i New York den 20.11.1989, og som er ratificeret af alle medlemsstater. Det fremgår af artikel 3, stk. 1, at »[i] alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række«.

44. Det er ligeledes klart, at eftersom en afbrydelse af det ægteskabelige forhold eller af samlivet medfører, at det fælles samliv bringes til ophør, og at den fælles husstand opløses, opstår spørgsmålet om fastsættelsen af børnebidrag vedrørende hustandens børn og fordelingen af udgiften hertil ikke blot automatisk som følge af almindelig sund fornuft, men også og navnlig nødvendigvis som følge af rent juridiske grunde. Jeg må indrømme, at det uden at se bort fra, hvorledes denne form for sager forløber i virkeligheden, er indlysende, at det ene forhold, nemlig spørgsmålet om fastsættelse af børnebidrag vedrørende hustandens børn og fordelingen af udgiften hertil, er en automatisk og naturlig følge af det andet, nemlig afbrydelsen af det fælles samliv. I det foreliggende tilfælde forekommer det mig således uomtvisteligt godtgjort, at det første forhold i retlig forstand er accessorisk knyttet til det andet forhold.

45. Hvilke konsekvenser kan man drage af denne første konklusion? Dette er det andet punkt, der følger af det omformulerede spørgsmål, som jeg vil undersøge nedenfor.

46. Hensynet til barnets tarv får i denne forbindelse afgørende betydning som hovedprincip.

47. Jeg er nemlig at den opfattelse, at enhver løsning, der består i at sondre mellem dels den sag, der vedrører en afbrydelse af familielivet, og som indbringes for retten i en medlemsstat, dels den sag, der vedrører børnebidrag, og hvor retten i en anden medlemsstat er kompetent, er fuldstændig i strid med hensynet til barnets tarv.

48. Det er i denne forbindelse tilstrækkeligt at bemærke, at denne ordnings retlige logik indebærer, at den kompetente ret vedrørende spørgsmålet om børnebidrag bør afvente, at der er truffet endelig afgørelse vedrørende spørgsmålet om afbrydelsen af det fælles samliv (separation eller skilsmisse). Dette medfører uundgåeligt en latensperiode, hvori det er uafklaret, hvad der skal ske med børnene.

49. Selv om den ret, der behandler spørgsmålet om det ægteskabelige forhold, i denne forbindelse anordner foranstaltninger, som den kvalificerer som foreløbige, giver den løsning, der sikrer kontinuitet mellem de forskellige stadier af proceduren, ikke anledning til færre forsinkelser, som må anses for uacceptable i lyset af de ovenfor nævnte principper, fordi der derved iværksættes tidsubegrænsede foranstaltninger, som er vedtaget i strid med princippet om hensynet til barnets tarv.

50. Det tilføjes måske mest for fuldstændighedens skyld, at de børn, hvis forældre fortsat er bosiddende i den medlemsstat, hvor de er statsborgere, ikke oplever denne åbenbart skadelige situation. Med andre ord er det forældrenes udøvelse af retten til fri bevægelighed og til at etablere sig, der har skabt en ugunstig situation, som de børn, hvis forældre skal skilles eller retligt separeres, og som ikke har forladt deres oprindelsesmedlemsstat, ikke oplever.

51. Det er derfor nødvendigt at samle kompetencen til at påkende såvel den oprindelige hovedsag vedrørende afbrydelsen af det fælles samliv som de accessoriske sager, der er af grundlæggende betydning for barnet, ved én og samme ret. Det afgørende er at fastlægge den kompetente ret, og også i denne sammenhæng vil jeg lade begrebet hensynet til barnets tarv udgøre en rettesnor for mine overvejelser. Umiddelbart vil den mest enkle løsning være at lade alle forhold henhøre under kompetencen for den ret, ved hvilken der anlægges en sag om afbrydelse af forældrenes samliv.

52. Denne meget enkle løsning dækker over en praktisk vanskelighed. Denne vanskelighed opstår nemlig som følge af artikel 3, stk. 1, litra b), i forordning nr. 2201/2003, der giver forældrene mulighed for at vælge bl.a. at anlægge sag ved en ret, der alene er kompetent på grund af deres fælles statsborgerskab, hvilket forældrene har gjort i det foreliggende tilfælde. Artikel 3, litra c) og d), i forordning nr. 4/2009 udelukker imidlertid udtrykkeligt en sådan kompetence både for så vidt angår en anmodning om underhold, der fremsættes inden for rammerne af en sag vedrørende en persons retlige status, og en anmodning om underhold, der fremsættes inden for rammerne af en sag om forældreansvar.

53. Denne konstatering synes således at skabe en direkte modsætning mellem de to nævnte forordninger og fører til en løsning, der består i at opdele sagerne, hvilket, som jeg har anført ovenfor, er en uønskværdig situation.

54. Der er dog reelt kun tale om en tilsyneladende modsætning. Forordning nr. 2201/2003 er nemlig ikke undtaget den bindende virkning af hensynet til barnets tarv. Det er i øvrigt i denne forbindelse tilstrækkeligt at henvise til den praksis fra Domstolen, der er nævnt i punkt 32-34 i dette forslag til afgørelse.

55. Dertil kommer ordlyden af 12. betragtning til den nævnte forordning, hvori der som nævnt anføres, at »[d]e kompetenceregler, der fastsættes i den [nævnte] forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Dette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvar har aftalt andet«.

56. Det er netop kriteriet om nærhed, der skal tages i betragtning.

57. Det er nemlig dette kriterium, der gør det muligt at skabe overensstemmelse mellem forordning nr. 2201/2003 og forordning nr. 4/2009 inden for dette område.

58. Da kriteriet om nærhed er nært knyttet til barnets tarv, følger det heraf, at det for at sikre, at en ret har kompetence i alle forhold, er nødvendigt at vælge retten på det sted, hvor børnene har deres bopæl. Dette er forklaringen på, at det inden for rammerne af forordning nr. 4/2009 ikke er muligt at basere kompetencen alene på forældrenes nationalitet, uanset om der er tale om børnebidrag eller forældreansvar, idet kriteriet om nærhed og dermed også hensynet til barnets tarv i dette tilfælde ville blive fuldstændig tilsidesat.

59. På grundlag af de samme principper kræver det samme kriterium om nærhed, hvis afgørende karakter kommer til udtryk i 12. betragtning til forordning nr. 2201/2003, endvidere, at der blandt de kompetenceregler, der er nævnt i artikel 3 i den nævnte forordning, denne gang vælges den kompetenceregel, der udpeger retten på det sted, hvor ægtefællerne har deres sædvanlige opholdssted. Det bemærkes i øvrigt, hvilket heller ikke er uden betydning, at kriteriet om det sædvanlige opholdssted er det første kriterium blandt dem, der fremgår af opregningen i den nævnte forordnings artikel 3.

60. Det er åbenbart, at dette kriterium om ægtefællernes sædvanlige opholdssted udpeger det sted, hvor familien og dermed børnene havde deres bopæl inden separationen.

61. Det krav, der følger af kriteriet om nærhed, er således opfyldt. Selv om der fortsat måtte være tvivl om, hvorvidt forordning nr. 2201/2003 og forordning nr. 4/2009 er forenelige på netop dette punkt, er forordning nr. 4/2009's karakter af lex specialis tilstrækkelig til at besvare dette spørgsmål bekræftende i forbindelse med den fortolkning, som jeg har foreslået.

62. Sammenfattende forekommer det mig derfor muligt at beskrive den situation, der opstår som følge heraf, når et par, der har børn, skal skilles eller separeres, nemlig at den oprindelige fastsættelse af børnebidrag og fordelingen af den udgift, som forældrene skal betale i børnebidrag for mindreårige børn, skal påberåbes for den ret, ved hvilken skilsmisse- eller separationssagen er anlagt – ligesom det i øvrigt tilsvarende er tilfældet for spørgsmål vedrørende forældremyndighed.

63. Da hensynet til barnets tarv er ufravigeligt, skal kompetencen for den ret, der skal påkende den pågældende sag, kun opfylde kriteriet om nærhed og ingen andre kriterier.

64. For så vidt angår hovedsagen giver hensynet til barnets tarv mig derfor anledning til at mene, at de italienske retter må erklæres inkompetente til fordel for retterne i den medlemsstat, hvor børnene har deres sædvanlige bopæl, dvs. de engelske retter, idet sidstnævnte i øvrigt er kompetente til at påkende en sag vedrørende forældreansvar i henhold til artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003.

65. Det følger ganske vist heraf, at parternes mulighed for at vælge den kompetent ret i en situation som den, der er omhandlet i hovedsagen, er begrænset. Dette er hverken overraskende eller i strid med grundlæggende principper på området, idet de omhandlede parter faktisk er forældrene, og idet deres mulighed for at vælge begrænses af hensynet til deres barns eller børns tarv.

IV – **Forslag til afgørelse**

66. På baggrund af ovenstående betragtninger foreslår jeg Domstolen at besvare det af Corte suprema di cassazione forelagte spørgsmål således:

»1) Artikel 3 i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt skal fortolkes således, at når der verserer en hovedsag om separation, og når der inden for rammerne af denne sag fremsættes en anmodning om underhold til mindreårige børn, er den ret, der har kompetence til at påkende den nævnte sag, også kompetent til at påkende anmodningen om underhold.

2) Hensynet til barnets tarv indebærer i et sådant tilfælde, at den stedlige kompetence skal fastlægges ud fra kriteriet om nærhed.«